№ 11 (פערטער יאָרגאַנג) פרייז 10 גראָשן BIALER WOCHENBLAT

ביאַלער וואָכנבלאַט

נאַציאָנאַל געזעלשאַפטלעך וואָכנבלאַט פאַר ביאַלע-פּאָדל. און אומגעגנט.

אַבאָנאַמענטס-פרייז:

מאָנאַטלעך	40 גראָשן
פערטל-יאָרלעך	1.20 זל.
אויסער ביאַלע מאָנאַטלעך . . .	1 זל.
פאַר א קוואַרטל . . .	2 זל.

אַנאָנסן-פרייז:

פאַר אַ וואָרט טעקסט 10 גראָשן

פאַרן אינהאַלט פון די אַנאָנסן און אָפענע בריוו איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטלעך.

די צייטונג טראָגט נישט קיין געשעפטס-כאַראַקטער און איז נישט אויסגערעכנט אויף פאַרדינסט.

אַדרעס פאַר בריוו און געלט-זענדונגען:

Red. „BIALER WOCHENBLAT"
Biała-Podl., Grabanowska 39.
Konto rozrach. № 1.
Skrz. poczt. 26.

Biała-Podlaska, dnia 19 marca 1937 r.

ביאַלע-פּאָדל., פרייטאָג פ' צו תרצ"ז, 19 מערץ.

זונטאָג דעם 28 קומט פאָר אין אַלבאַ א גרויסער פסח=באַל לטובת דער נ.מ.=שולע

וואָרנונג

שפּייז-געשעפטן און בעקער!

דערמיט מאַכן מיר באַקאַנט די פאַראינטערעסירטע פּערזאָנען, דאָס אין ביאַלע און אומגעגנט באַווייזן זיך געפעלשטע הייוון געמישט מיט קאַרטאָפל-מעל און אַנדערע סובסטאַנצן, וועלכע דערנידעקערן דעם קוואַליטעט פון הייוון.

דאָס אויבנדערמאָנטע טיילן מיר מיט דער געהעריקער קליענטעלע, **אכטונג צו געבן ביים קויפן הייוון און פאָדערן רעיעלע פּאַקונג.** צוליב אַ קליינע פאַרנאַכלעסיקונג דראָט אייך אַ<u>ן אַקציז - שטראָף</u> און אַנדערע קאָנסעקווענצן.

אַ קליינע און לייכטע פּראָבע און איר באַקומט אַן אַנאַליז פון די הייוון: מצעלאָזט אַ ברעקל הייוון אין אַ לעפל וואַסער און מגיט צו אַ קראָפּלע יאָדינע. גוטע הייוון באַקומען אַ קאַווע קאָליר, דאַקעגן געפעלשטע — אַ שוואַרץ-טינט קאָליר.

וועגן פאַרשידענע אינפאָרמאַציעס און אָנווייזונגען וועגן דעם אויבנ-דערמאָנטן בעטן מיר זיך ווענדן צו אונזער פּאַרטרעטער אין ביאַלע

ש. ראָזן גראַבאַנאָווער 55.

סינדיקאַט פון הייוון-פּראָדוצענטן אין פּוילן.

אכטונג עמיגראַנטן!

זונטאָג דעם 21 טן מערץ וועט אין עמיגראַציע-אַנגעלעגנ-הייטן ווײַלן אין ביאַלע דער לייטער פון דער בריסקער אָפּטיי-טיילונג פון עמיגראַציע-געזעלשאַפט „יעאַס" ה' ז. מינקאָווסקי.

זיין באַזוך איז אין צוזאַמענהאַנג מיט דערלעדיקן אַ רייע

עמיגראַציע-ענינים

ער וועט אויך אין די שעהן פון 12 ביז 2 אַזייגער אויפ-נעמען אינטערעסאַנטן אין קאַנצעלאַריע פון יידישן שפּיטאָל.

די אַלע עמיגראַנטן וועלכע האָבן זייערע ענינים צו דער-לעדיקן דורכן בריסקער „יעאַס" קענען זיך וועגן דעם אויך ווענדן.

מושב=זקנים=קאָמיטעט אין ביאַלע=פּאָדל.

איינלאַדונג.

דער מושב-זקנים-קאָמיטעט מעלדעט, דאָס זונטאָג דעם 21 ד. ח. פּינקטלעך 1 מיטאָג קומט פאָר די

פייערלעכע דערעפנונג פון די צוגעבויטע פיר צימערן צום אייגענעם מושב=זקנים=בנין

צו דער דערעפנונג ווערן אַלע געלאַדן. קיין ספּעציעלע איינלאַדונגען זענען צו קיינעם (אויסער צו די מאַכט-פאָרשטייער) נישט געשיקט געוואָרן.

גלייכצייטיק דאַנקט דער קאָמיטעט די אַלע, וועלכע האָבן מיט זייערע באַ-שטייערונגען הן אין געלט, הן אין אַרבעט מיטגעווירקט צום פאַרברייטערן די אַזוי וויכטיקע אינסטיטוציע.

מושב=זקנים=קאָמיטעט
אין ביאַלע-פּאָדל.

גרייט זיך צו דעם

גראַנדיעזן יום=טוב=באַל

איינגעאָרדנט דורך „תרבות" (אין אַלבאַ).

די הכנסה איז באַשטימט לטובת דעם פאַרברייטערן די נ. מ.-שולע פאַר יידיש-העברעאיש אין ביאַלע.

יהודית און אלחנן!
צו אייער חתונה — מייגע האַרציק-סטע גליקווונטשן. דער פאַמיליע — פיל נחת
משה ליבערמאַן.

איטקע און אלחנן!
אונזערע בעסטע ווונטשן אייך צו אייער חתונה. דער פאַמיליע — אַסך נחת
מינדל נאַרטמאַן.
חנה וואָלעצקי.

מז"ט דיר איטקע!
די עלטערן — פיל נחת
שוועסטער קראַמאַרזש.
מאָטל.

איטקע אלחנן!
פיל גליק און צופרידנהייט אויף אייער נייעם לעבנס-וועג
די עלטערן — פיל נחת
חנה גרינבערג. יעקב טוראָק.

מזל-טוב אייך איטקע און אלחנן!
די עלטערן — פיל נחת
פאַמיליעס קניזשניק.

איטקע פלאַט — ביאַלע-פּאָדל.
אלחנן טענענבוים — ביאַלע-פּאָדל.

חתונה געהאַט

ביאַלע-פּאָדל., דעם 5 טן מערץ 1937 י.

מזל-טוב אייך ליבע קינדער!
צו אייער חתונה ווונטשן מיר אייך אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
עלטערן, ברידער און שוועסטער פלאַט-טענענבוים.
פאַמיליע פלאַט (ניו-יאָרק).

צו דער חתונה פון אונזער קוזינקע איטקע מיט אלחנן טענענבוים ווינטשן מיר אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן און די עלטערן — פיל נחת
חנה פלאַט, לייבל יאַווערבוים.

צו דער חתונה פון פרל' איטקע פלאַט מיט ה' אלחנן טענענבוים ווונטשן דער יינגער פאָר גליק און די עלטערן — פיל נחת
אסתר רייזל און גיטל אַדלערשטיין.

פאַמיליע פלאַט!
צו דער חתונה פון אייער טאָכטער ווונטשן מיר אייך אַ האַרציקן מזל-טוב
מאיר אָרלאַנסקי און פאַמיליע.

אונזערע ליבע קוזינען פלאַט.
צו דער חתונה פון זייער טעכטערל איטקעלע מיט ה' אלחנן ווונטשן אַ האַרציקן מזל-טוב און פיל נחת
פאַמיליעס זובערמאַן.
חיה שרה און זאב פישמאַן (תל-אביב).

צו דער חתונה
פון פרל' איטקע פלאַט מיט ה' אלחנן טענענבוים
ווונטשן מיר פיל גליק און די עלטערן — אַסך נחת
פאַמיליע זאַק. פאַמיליע גרינשטיין.

אונזערע פריינט דער פאַמיליע פלאַט!
צו דער חתונה פון זייער טאָכטער איטקע מיט ה' אלחנן טענענבוים — אַ האַרציקן מז"ט דער יינגער פאָר — אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
פאַמיליע גערשקאָפּ.
גלומע און משה פייגענבוים.

צו דער חתונה פון איטקע פלאַט מיט ה' אלחנן טענענבוים
ווינטשן מיר זיי אַ גליקלעכע צוקונפט
די עלטערן—פיל נחת
אשר פייגענבוים און פאַמיליע.

צו דער חתונה פון איטקע מיט אלחנן ווינטשן מיר זיי אַ גליקלעכע צוקונפט די עלטערן — פיל נחת
פנינה. יהודה פייגענבוים.
רבקה, יוסף האַפּמער.

צו דער חתונה פון פרל' איטקע פלאַט מיט ה' אלהנן טענענבוים — אונזערע האַרציקסטע ווונטשן
די פאַמיליעס — פיל נחת
פאַמיליע ליסטגאַרטן.
משה פרעטער.

צו דער חתונה פון אונזער קוזינקע איטקע מיט ה' אלחנן ווונטשן מיר אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן די עלטערן — פיל נחת
פאַמיליע בראַ..ערמאַן

צו דער חתונה
פון איטקע פלאַט מיט אלחנן טענענ-בוים — אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
די עלטערן — פיל נחת
ווונטשן: פאַמיליע ווישניע.
לאה ראָזענבערג.

יהודית ואלחנן!
גם אנו בין המברכים
חיים ליווערצנט (קראָקאָו).

צו דער חתונה פון זוונזער ליבער איטעלע מיט ה' אלחנן טענענבוים ווינטשט זיי אַ האַרציקן מזל טוב
די עלטערן פיל נחת
שמחה פלאַט און פאַמיליע.

אונזער ליבער קוזינקע איטקע!
צו דיין חתונה מיט ה' אלחנן טענענ-בוים ווונטשן פיל גליק און צופרידנהייט
די עלטערן — פיל נחת
יוסף פלאַט און פרוי.
אלתר פלאַט און פאַמיליע.

צו דער חתונה פון איטקע פלאַט מיט ה' אלחנן טענענבוים
ווונטשן אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן די עלטערן — פיל נחת
מאָטל גערשבערג.
יוסף פלאַט.

אונזער ליבע קוזינקע!
צו דיין חתונה מיט ה' אלחנן טע-נענבוים — אונזערע האַרציקע גליק-ווינטשן, די עלטערן — אַסך נחת
מאיר פלאַט און פרוי.

איטקע און אלחנן
צו אייער חתונה ווונטשן מיר אייך אַ גליקלעכע צוקונפט, די עלטערן — פיל נחת
פאַמיליע בעקערמאַן.

דער פאַמיליע פלאַט!
צו דער חתונה פון זייער טעכטערל איטקע מיט ה' אלחנן טענענבוים — אונזערע בעסטע גליקווונטשן
מ. האָפּפער און פרוי.
העלאַ האָפּפער.

איטקע און אלחנן!
צו אייער חתונה-אונזער האַרציגסטע ווינטשן. די עלטערן — אַסך נחת
פאַמיליע בערעזאָווסקי.
א. נאָוואָמיאַסט (תל אביב).

אויף א געזעלשאפטלעכער פלאטפארם

א.

„עס קאנען קלאגנען, דאס מהאט וויסמאנען נעמסרט פאר דער מאכט אין גרויסע נישט בירגערלעכע האנדלונגען“. (פליאטקעס).

אין דער קהלה קדושה דבילה-פודלסקה האט זיך נאך דער מלחמה איינגעבירגערט א מנהג, דאס מוסרים זאל מען אפגעבן גרויס כבוד. סאיז דערגאן אזוי וויט, דאס מהאט נישט געקענט ווערן קיין גבאי ראשון פון גערער שטיבל, אויב מהאט נישט געהאט קיין „פאכמענערישן סטאזש“ פון לאנגע יארן ארבעט...

אזעלכע רוקט מען ארויס אויף די פאראנטווארטלעכסטע אמטן, נאר ענלעכע קאנען ווערן: באנקפרעזעסן, פארזיצערס פון פילאנטראפישע אינסטיטוציעס, דאזארעס; נאר אזעלכע מישן זיך און האבן די גרעסטע דעה ביים אויפנעמען א רב, א שוחט, מאכן א בית-יעקב, רעמאנטירן די מקוה, פארמאכן דעם שפיטאל, נישט הייסן געבן קיין הילף ארעמע, חרוב מאכן די „יבנה“ שולע, נישט צולאזן גרינדן א נייע. נאר די האבן געהאט דעם „שטעל“ און דעם „מוט“ צו הייסן זיך און די היימישע באפריינדעטע גבירים שטעלן א גראשנדיקן עטאט. מיט איין ווארט, די פירן אן מיט שטעטלדיקן לעבן, די רייטן אויף אונז.

אומזיסט האבן מיר: יינגע, פרייע, נאציאנאלע קריטיקירט, אנגעוויזן דאס אנטי-געזעלשאפטלעכע אומעטישע דערפון, אומזיסט האבן מיר געווארנט פאר די פאלגן טון גלאריפיצירן מסירה ביז — דער שטעקן האט אנגעהויבן צושלאגן מיט ביידע עקן, ביז — אויפן גרונט פון א מסירה, איז ה׳ דוד וויסמאן נישט באשטעטיקט געווארן אלס קהלה-פרעזעס. ביז — די אלע פאלגן וואס קענען זיך נאך מאכן.

ב.

„דער וואיעוואדע האט נישט באשטעטיקט דוד וויסמאנען אלס קהלה-ראט-פרעזעס און האט גלייכצייטיק פארבאטן נאך אמאל אים אויף דעם אמט צו קאנדידירן“.

(כראניק פון א ביאלער געשעעניש)

מיר זענען נישט באהאוונט אין דער אנגעלעגנהייט, וואס האט געצוויגט דעם ה׳ וואיעוואדע צו פארבאטן וויסמאנען נאך אמאל צו קאנדידירן, מיר וואלטן אבער צוליב פרינציפיעלע טעמים נישט ווילן, אז פרנסים זאלן געטיילט ווערן אין צוויי קאטעגאריעס: פון איינע וועלכע קענען יא פרעזידירן און צווייטע, וועלכע קענען נאר הויבן די הענט.

אונזער באציונג צו דער „געזעלשאפטלעכער“ **איך**-טעטיקייט פון ה׳ וויסמאן איז א גענוג קלארע, אונזער באציונג צו מסירות אלס אופן פון דערלעדיקן זיך מיט א קעגנער, איז נאך א קלארער אבער, דאך מוזן מיר זאגן: א י ן א ו נ ז ע ר ק ה ל ה-ר א ט ט א ר א ו ן ד א ר ף נ י ש ט ז י י ן ק י י ן א ר ט פ א ר ק י י ן צ ו ו י י ט ר א נ ג י ק ע פ ר נ ס י ם אדער **גלייכבארעכטיקטע מיט אלע אדער – אין דעמיסיע!**

ג.

„אין די מאגיסטראט און ראטמענער קרייזן האט זיך איינגעבירגערט די מיינונג, דאס ראטמאן וויסמאן וועט מוזן פארלאזן בקרוב דעם שטאט-ראט“. (קלאנגען).

יידן — ספעציעל אין דער פראווינץ, האבן ווייניק פארשטענדעניש פאר דעם וואס הייסט: ספעציאליזירן זיך אין עפעס.

ביי א ביאלער ייד פון דוד וויסמאנס טיפ, איז א „כלל-טוער“ א מענטש מיט געניאלע **איך**-פעיקייטן. גובה איז ער אין גערער שטיבל און עפעס א „טשלענ“ אין שטיבל ג״ח וואס מאכט אן אומוואץ פון חי זהובים א יאר קען ער זיין פרעזעס פון דער שטאטישער ג״ח-קאסע, מוז ער זיין א פרנס אין קהלה-ראט און וויל זיין פרעזעס דארט און אויך נישט אנדערש, ווי איינער פון די פיר ראטמענער, וואס די יידן פארמאגן אין שטאט-ראט דא. דאס מין נישט קענען, נישט אריענטירן זיך, דאס נישט אפטיילן שטאטישע באסייןאינטערעסן פון אייגענעם האלץ-פארקויף, דאס אלץ איז נישט קיין תירוץ, ער מוז זיין און איז געווען ראטמאן און איצט?

איצט קורסירן קלאנגען, דאס די פאלגן פון דער עקלהאפטער מסירה וועלן אויך אנקומען צו זיין ראטמענעריי, משמועסט, אז ער זאל אויף א צוואנגס אופן פארלירן זיין מאנדאט. צי גיט ער זיך אפ רעכנונג פון דער קאמפראמיטאציע, וואס אזא עווענטועלער באשלוס וואלט געבראכט פאר די יידן אין ביאלע, ווען מענט א פערטל פון זייער פארשטייערשאפט משליסט אויס פון ראטמענער-קאלעגיום?

אונז אינטערעסירט נישט די פערזאן פון ה׳ וויסמאן, אונז אינטערעסירט די אנאנימע מאסע ווילערט, אונז אינטערעסירט דער כלל און אין זארג פאר זייערע אינטערעסן פרעגן מיר: צי האט א יחיד רעכט אויף אזא האנדלונג קעגנאיבער דעם כלל?

צי טאר ער דערלאזן, אז דאס זאל געשעען? צי דארף ער פריער נישט דעמיסיאנירן, אדער אפשטעלן זיך אויף א געוויסע צייט אין זיין „טעטיקייט“ ביז ער וועט זיך רעהאביליטירן, צי איז דא אן אינסטאנץ וועמענס באשלוס סאיז פאר דעם **איך** פארפליכטנד? אויב יא זאל זי דערקלערן, אויב נישט דאן דארפן זיך אלע אינסטיטוציעס, צו וועלכע ער האט א שייכות מיט וואס עס איז נאר פון אים אפשאקלען, כדי די ענטשפרעכנדע אמטן זאלן וויסן, אז אויסער דעם אייגענעם **איך** רעפרעזענטירט נישט ה׳ דוד וויסמאן און אויך די עווענטועלע חרפה פון אויסשליסן אים פון שטאט-ראט, וועט אויך זיין נאר ווינע פאר זיין אייגענעם **איך**.

ד.

„צי וועט דוד וויסמאן זיך אפזאגן „פרייוויליק“ פון די דורך אים ביז איצט פארנומענע אמטן און אויך פון דער פרעזעסור אין גמילות-חסדים-קאסע, אדער ער וועט ווארטן ביז — זיין אפזאגן זיך וועט שוין זיין — איבעריק“. **(?)**.

מיר שטעלן זיך אינם פאל „וויסמאן“ אויף א געזעלשאפטלעכער פלאטפארם און גאנץ אביעקטיוו מוזן מיר, מיר דער נאציאנאל-פראגרעסיווער לאגער אין ביאלע, מיר די אלע, וואס הילן אים נישט זען אלס: איך-פרעזעס, איך דיקטאטאר אין ג״ח, אלס פרנס אין דער קהלה, אלס ראטמאן, בכלל אלס געזעלשאפטלעכן עסקן, מוזן מיר גאנץ אביעקטיוו זאגן: דאס מיר ווילן נישט אז מזאל אים פון די פארנומענע אמטן אזוי חרפה׳דיק אראפזעצן ווי פון נאך נישט פארנומענעם פרעזעס-אמט אין דער קהלה. מיר ווילן נישט, ווייל סוועט אונז קיין כבוד נישט ברענגען. סוועט אפשר אים אויך זיין א חרפה, אבער — פאר דער אויסערלעכער וועלט וועט די חרפה — אונזערע זיין.

צו גוט קענען מיר די אמביציעזע איינשטעלונג פון דעם „עסקן“ אום צו וויסן, אז ער רעזיגנירט נאך נישט „פרייוויליק“ פון זיינע אמטן. צו גוט געדענקען מיר ווי אזוי ער האט זיך אריינבעקומען אין ג״ח, (מיט דער הילף פון דריטן צד) נאך דעם ווי די אלג.-פארזאמלונג האט אים פון דער פארוואלטונג דערווייטערט, צו גוט ליגט אונז נאך דער טעם אין מויל פון זיינע גמינע-וואלן, צו גוט געדענקען מיר זיינע סקאנדאליעזע געשיכטעס ביים ווילן די קהלה-פרעזידיום, צו גוט געדענקען מיר אלץ פון זיין טעטיקייט, אז מיר זאלן האבן די נארישע האפנונג, דאס ער וועט האנדלען ווי אן הערן-מאן און ביז דער רעאביליטאציע פון אייגענאנגענעם אליין דערווייל אוועקגיין. מיר געדענקען דאס אלץ, אבער מיר פארגעסן נישט צו זאגן דער ביאלער עפנטלעכקייט:

ד ו ד ו ו י י ס מ א ן ה א ט אונז נ י ש ט ר ע פ ר ע ז ע נ ט י ר ט און זיין ח ר פ ה וועט אונזערע אויך נישט זיין.

מיר האבן קיינמאל פון זיין גוטן נישט גענאסן און פון שלעכטן ווילן מיר אויך נישט פארזוכן.

חיים מיאדעק.

ד ע ר ק ל ע ר ו נ ג.

מיטן ארטיקל פון ה׳ מיאדעק שליסן מיר אפ דאס קאפיטל: „דוד וויסמאן און זיין געזעלשאפטלעכער ארבעט“.

מיר באדויערן זייער וואס ה׳ וויסמאן איז נישט באזייטיקט געווארן פון עפנטלעכן לעבן מיט דער הילף פון שטים-צעטלען, נאר אויף אזא... אופן.

מיר קענען אבער דעם פאקט נישט ענדערן. טליגט נישט אין אונזערע מעגלעכקייטן, אזוי גוט ווי סאיז נישט געלעגן אין אונזערע מעגלעכקייטן אויסצווארצלען די סקאנדאליעזע מסירות אין ביאלע.

מיר מוזן זיך צום געשעענעם פאקט צופאסן און — דערמיט איז דוד וויסמאן פאר אונז אלס „עסקן“ טויט און מיט קיין פאליטיש און געזעלשאפטלעכן טויטע פארנעמען מיר זיך נישט.

רעדאקציע
„ביאלער-וואכנבלאט“

ביאלע לאכט...

דער געוועזענער פרעזעס פון קהלה-ראט האט אין ער שבעה נאכן טראגיש פארלוירענעם נאך נישט באנוצטן „בענקל“ געקלאגט פאלגנדע הארצרייסנדע תפלה...

I

איכה ישבה בדד העיר,
עלנד זיץ איך אן דיר
ביאלעניו! דיין שטאלץ און פראכט
האט מען פאר א קרבן געבראכט.
יאקא פרעזעס פון ראט
אין דער ניי-געוויילטער גמינע
ווער נאך ווי איך האט אזא כבוד געהאט,
אויף וועמענס קאפ סהאט גערוט
די שחין׳ה...
געווען נאר בין איך איינער
דיין באצירער און באשיינער
ווער איז צו מיר געווען גלייך?
דרך-ארץ געהאט אלים און רייך
ווי פארן גרעסטן הער
אזוי ווי פאר א גוישן שר.
און פלוצלינג אזא א צרה —
מען שלאגט מיט מיר די כפרה.

II

איך פרעג אייך הייליקער דיין
פאר וואס קומט מיר אזא פיין?
איך פרעג אייך הייליקער צוקונפטיקער רב
פאר וואס קומט מיר אזא שטראף?
פאר וואס בין איך נעבעך אזוי זינדיק
כבין דאך גאט זי נשמה שולדיק,
טא טוט זשע רעבעניו פאר מיר תפילה
כזאל דאס בענקל צוריק באקומען
אין קהלה.
דערפאר הערט וואס כזאג אייך דא בסוד:
טאמער העלפט מיר טאקע גאט,
און כבאקום צוריק די שליטה
מאך איך תיכף טייערער די שחיטה,
און גלייך פון ערשטן טאג שוין
העכער איך אייך, אייער לוין.

III

מיטן גרעסטן יראת הכבוד
שטיי איך פאר אייך ר׳ יענקל-דוד
טרייטל, זרח און ר׳ מענדל-מנחם —
און בעט אייך, זייט זיך מרחם,
גיט מיר אפ מיין גליק,
שענקט מיר דאס בענקל צוריק.
אודאי איז גרויס מיינע זינד,
אבער זייט מוחל ווי א טאטע א קינד.
כבין דאך איינגאנצן ביי אייך אין האנט
טא מאכט מיך נישט צו שפאט און שאנד
דערבארעמט זיך, טוט צוליב,
ברענגט מיר נישט ייגנערהייט אין גרוב.
טאמער חלילה זאגט איר מיר אפ
דאן זייט וויסן, כוועל ח״ו פון זינען אראפ...

IV

הערט זיך איין עמך שער, איזן, נאדל און פאדעם
צים האר פון גמילות חסדים
זעט צו מיינע טרערן
און באוויליקט מיר אויסצוהערן:
כבין פאר אייך גרייט
צושלאגן זיך על-חטא
אבי איר זאלט מיר די זינד פארגעבן
טייערע בעלי-מלאכות לעבן!
איך גיב אייך מיין הייליקע הבטחה
אז אן הלואה באקומט יעדער בעל-מלאכה
קיין אפזאג באקומט פון אייך קיינער
מעג ער הייסן אפילו פריינער...
זאל זיך דערוועקן אייער נאמנות
און טאקע אויך סרחמנות
כזאל אין אייערע אויגן געפונען חן
צו קאנען פרעזעס צוריק זיין.

V

איצט דו אדוני סעקרעטאר
זע אויך צו מיין צער
כוואלט באכת קעגן דיר געזינדיקט
ווען כוואלט דיר פון פאסטן געקינדיקט.
טאקע אמת כהאב עס געוווסט
און מיינע חברים ווארנען געמוזט —
אז טאמער הייב איך קעגן דיר א
האנט אויף,
איז צו מיין בענקל א שווארצער סוף.
אלזא, וועסט בלייבן אויף דיין פאסטן
חוץ די וועסט ווילן, ריעט עס קאסטן...
נאר זע זשע הארציקער, געפין עפעס
א סגולה
איך זאל צוריק ווערן פרעזעס אין
ראט פון קהלה.

VI

הערט זיך איין כל הקהל
צום פרעזעס אויערן פון אמאל:
צי ווילסטו טאקע געטרייע עדה —
דערלאזן צושיידן אונז ביידע?
אז איך – אייער גרויסער פירער,
דער לאנגיאריקער מארטירער —
זאל טאקע אלס פרעזעס פליען
טא זעט זשע זיך באמיען,
גייט ארויס אין גרויסע מאסן
אויף די ביאלער גאסן
קעמפט ביזן לעצטן טראפן בלוט
דערפאר זאג איך אייך גוט,
ביים איינציצן דעם עטאט
צו זיין מיט אייך בלאט...

VII

פאר דיר, אלמעכטיקער בורא,
שווער איך נישט מפסיק זיין בעת
קריאת התורה...
נישט פירן קיין ראציע
אום שבת אויף דער ליציטאציע
ניצט מחלל שבת זיין מער
זיין אפגעהיטן זער און זער
כוועל גיין אין יידישן וועג,
טון נאר דאס וואס ממעג.
כוועל זיין גוט און פרום
ארום און ארום.
דערפאר באווייז גאטעניו א נס
מאך לעבעדיק א מת.
צערייס די גזרה
און לאמיך זוכה זיין במהרה
צוריק אויפן בענקל ארויפגיין
כן יהי רצון אמן ואמן.

משה זובמיך.

הײנט 8.30 אין „תרבות" אויפן „פרײטאָג = אָװנט" טרעפן זיך אַלע — אַלע טרעפן מיר זיך!

פון ביאַלער לעבן

צום נאָמענס-טאָג פון מאַרשאַל שמיגל-רידז

געװען איז פאָרגעקומען אַ פײערונג לכבוד דעם נאָמענס-טאָג פון מאַרשאַל שמיגלי-רידז װאָס פאַלט אויס דעם 18.III.

הזכרה נאָכן ערשטן פּױלישן מאַרשאַל

הײנט דעם 19-טן מערץ פאַלט אויס דער נאָמענס-טאָג נאָכן ערשטן פּױלישן מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, אין צוזאַמענהאַנג דערמיט קומט פאַר טרויער-פײערונגען.

אין דער שול װעט הײנט 10 אַזײגער דער חזן מאַכן אַ הזכרה און זאָגן די געהעריקע קאַפּיטלעך תהלים. דער נו"צ אוטשען װעט האַלטן אַ רעדע מעניגי דיומאַ.

װיצע-בירגערמײסטער אַבּראַמאָװיטש זאַמלט אויך הײ יאָר געלט און פּראָדוקטן פאַר אָרעמע ײדן און פאַרן מושב-זקנים

אין הסכם מיט זײן טראַדיציע זאַמלט אויך הײ יאָר דער װיצע בירגערמײסטער און פאָרזיצער פון דער שטאָטישער קאָמיסיע פאַר געזעלשאַפטלעכער שוץ ה' אַבּראַמאָװיטש יוליאַן געלט און פּראָדוקטן לטובת דעם מושב-זקנים און אָרימע ײדן אויף פּסח.

װיצע-בירגערמײסטער אַבּראַמאָװיטש דערפילט נישט אין דעם פאַל קײן אַמט פליכט, נאָר זאַמלט די פּראָדוקטן און געלט פון אײגענער אײדעלער איניציאַטיװ און דאָס אין די נ. מ. שעהן, װען ער איז שוין פאַרמאַטערט פון זײן טעגלעכער באַשעפטיקונג.

סאיז דעריבער אַ חוב אויף די אַלע, צו װעמען ער װענדעט זיך נאָך שטיצע, דאָס אָנשאַצן און מיט אַ ברײטע האַנט אים געבן פּראָדוקטן אָדער געלט לטובת אונזערע הונגעריקע ברידער.

איבעריק צוצוגעבן איז אויך, אַז ער האַנדלט אין דעם פאַל אָסן בעסער װי נישט קײנער פון די אָנגעזעצטקטע ײדן, װאָס האָבן נישט אין זינען זײערע נויטבאַדערפטיקטע.

נישט באַשטעטיקט די ראַט פּרעזעסור. אויפסנײ צוריק-געשטעלט פּ. נאַרטמאַן אין זײנע רעכט אַלס קהלה-פאַרװאַלטונגס-פּרעזעס

אין דער קהלה איז אָנגעקומען אַ בריװ פון סטאַראָסטע, דאָס אויפן סמך פון אַ װאָיעװאָדישע דעציזיע װערט פּ. נאַרטמאַן צוריק באַשטעטיקט אַלס פּרעזעס פון דער פאַרװאַלטונג און דוד װײסמאַן װערט נ י ש ט באַשטעטיקט אַלס קהלה-ראַט-פּרעזעס.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז מיטװאָך פאָרגעקומען אַ זיצונג װעגן אויסװײלן אַ נײעם פּרעזעס פון ראַט.

די זיצונג איז נישט צושטאַנד געקומען, װײל די מערדײט דאַזאָרעס פון דער אַ. י. „אגודה" און ג"ח זענען נישט געקומען (פאַר חרפה מן הסה) הפנים װי מײנען, דאָס מיט סאַבּאָטירן װעלן זײ זיך מאַכן צוריק פאַר פּרעזעס.

די נאָנטסטע צװײטע קהלה-ראַט זיצונג איז באַשטימט געװאָרן אויף מיטװאָך דעם 24-טן ד. ח. פּינקטלעך 9 אָװנט.

אויגשטאַטעס אין די גאַסן

אין די לעצטע נעכטעכע װאָכן מערן זיך פאַלן פון אָנפאַלן און שלאָגן ײדן אין ביאַלע.

דינסטאָג דעם 8 ד. ח. איז ה' אהרן פײגנבוים גײענדיק אויף פּראָסטע גאַס באַפאַלן געװאָרן דורך כוליגאַנעס װעלכע זײ האָבן זיך אויסגעדריקט מיט די װערטער „אַ טאָ טען", זײ האָבן אים אַרײן געגומען און געשלאָגן.

די שול-קינדער אויף דער װאָלע האָבן שוין זײער טראַדיציע צו װאַרפן שטײנער די דורכגײענדע ײדן אין די שעהן, װען די קינדער פאַרלאָזן די שול-װענט, איז ממש פאַר אַ ײד געפערלעך דאָרט צוריק צו גײן.

מיר װענדן זיך װעגן דעם צו דער זיכערהײטס-מאַכט װי אויך צום שול-אינספּעקטאָר, דאָס זײ זאָלן שטײן אויף פון די באַרופענע זײערע איטערעסן.

װאָס אין ביאַלע קען אַלץ פּאַסירן?

אַ פּרל' פון דער שטאָט ב. איז געקומען דאָס ערשטע מאָל צו גאַסט צו אירע באַקאַנטע קײן ביאַלע. אַראָפּגײענדיק פון אויטאָ האָט זי געװאָלט צו ערשט פאַרפאָרן אין אַ גאַסט-הױז און דאַן גײן צו אירע באַקאַנטע. אַ דורכגײענדן קאַװאַלער האָט זי געפרעגט, װו געפינט זיך דאָ אַ גאַסט-הױז? דער „אינטעלעגענטער" קאַװאַלער האָט פאַרשטאַנען דאָס װאָרט גאַסט-הױז אַלס אַ... הײזל און אַהין די פּרל' אַװעקגעפירט.

די אײגנטימערין פון הײזל האָט דער פּרל' אַרויסגענומען פון איר טעות.

סאיז איבעריק צוצוגעבן, דעם אײנדרוק װאָס דער „האָטעל" האָט געמאַכט אויף דער נאַאיװער פּרל' און װי גיך זי איז פון דאָרט אַנטלאָפן.

דער „אינטעליגענטער" קאַװאַלער האָט זיך פאַר די פרײנט פון דער פּרל' פאַרענטפערט, דאָס ער האָט נישט געװוסט, אַז אַ גאַסט-הױז איז עפּעס אַנדערש װי אַ הײזל.

פון געריכטס-זאַל
אַ מאַן װאַרפט אַרײן זײן פרוי אין ברונעם אַרײן

קאַזשימיערזש װאָלאָשוק פון מאָקראַני האָט װײזט אויס נישט געהאַט קײן גוט לעבן מיט זײן פרוי און האָט געזוכט מיטלען װי אַזוי פון איר פּטור צו װערן. צו הילף איז אים געקומען זײן מוטער, װעלכע האָט אים געגעבן אַ „געניאַלע" עצה, ער זאָל איר שנור אַרײנװאַרפן אין ברונעם אַרײן.

קאַזשימיערזש האָט װעלנדיק דערפילן די מצוה פון כבוד אם איר געפאָלגט און אַרויסגענאַרט זײן מאַריאַנאַ צום ברונעם און — איר דאָרט אַרײנגעװאָרפן מיטן קאָפּ אַראָפּ. פאַלנדיק האָט זיך מאַריאַנאַ איבערגעקערט און איז געבליבן אין ברונעם הענגען אויף עפּעס. זי האָט געמאַכט אַ גרױס געשרײ, װעלכעס סהאָט דערהערט אַ שכן.

דער לעצטער האָט באַמערקט, דאָס איר מאַן קאַזשימיערזש שטײט זיך רוּיק בײם ברונעם און מאַכט זיך נישט הערנדיק זײן פרוי'ס הילפס-רופן. דער שכן האָט איר אַרויסגעראַטעװעט און געמאָלדן װעגן דעם דער פּאָליציי.

דינסטאָג האָט פאַרנומען די באַשולדיקונגס באַנק אין קרײז-געריכט אַלס אָנגעקלאָגטער אין װעלן דערמאָרדן זײן פרוי, װי ער איז זיך מודה, נאָר בעט אַ מילדן אורטײל.

אויך האָט זײן פרוי געקױשט די הענט דעם פּראָקוראָר און געבעטן מחילה פאַר זײנעט װעגן. דער פּראָקוראָר פּיקאַרטשוק פאַדערט פאַרן אָנגעקלאָגטן 10 יאָר טורמע.

דאָס געריכט האָט געגומען אין אַכט װאָלאָשוקס חרטה-געפילן און איב פאַרמשפּט אויף 5 יאָר טורמע.

גנבים געװאָלט זיך אַרױס-באַקומען פון מעזריטשער אַרעסט

ערשטער דערפאָלגרײכער אַרױסנעם פון דער אַפּליקאַנטין פּרל' יוסטינע זײדמאַן אין היגן קרײז-געריכט.

זעקס גנבים אין מעזריטשער אַרעסט האָבן אויף אַ קינסטלעכן אופן אַרײנבאַקומען אין אַרעסט אַרײן אַ זעג און מיט איר הילף אויפגעזעגט דעם סופּיט.

דאָס האָט מען דערטראָגן צו פּאָליציי און די לעצטע האָט זײ געשטערט אַרויסצובאַקומען זיך אויף דער פרײ.

זײ זענען אַלס רעזולטאַט דערפון צוגעצויגן געװאָרן צו פאַראַנטװאָרטלעכקײט דורך דער פּראָקוראַטור.

פאַרטײדיקט פון אַמט דעם אָנגעקלאָגטן װסול האָט די אַפּליקאַנטין פּרל' יוסטינע זײדמאַן, איר פאַרטײדיקונג איז געװען זער אַ געלונגענע און דער אײנדרוק איז געװען אַ קאָלאָסאַלער אויף אַזוי פיל, דאָס דער פּראָקוראָר ה' פּיקאַרטשוק האָט רעפּליקירט ספּעציעל אין באַצוג צו דעם דורך איר פאַרטײדיקטן װסולן.

דאָס געריכט נאָך אַ לענגער באַראַטונג האָט די אָנגעקלאָגטע פאַרמשפּט צו דרײ מאָנאַטן מיט אָפּלעגן דאָס אויספיר. די שטראָף אויף דרײ יאָר און דעם אָנגעקלאָגטן װסול באַפרײט.

געזעלשאַפטלעכעס

די מושב-זקנים-דערעפנונג

הײנטיקן זונטאָג קומט פאָר די דערעפנונג פון די פיר צוגעבויטע צימערן דאָרט. צו דער דערעפנונג זענען אײנגעלאַדן געװאָרן די פאָרשטײער פון דער שטאָטישער מאַכט.

די דערעפנונג קומט פאָר פּינקטלעך 1 נ. מ., פּינקטלעך, װײל אויף דער צײט זענען די מאַכט-פאָרשטײער געלאַדן.

צום ענין מושב-זקנים װעלן מיר זיך נאָך אומקערן.

צוגרײטונגען צו דער פּסח-פאַרװײלונג לטובת דער „אָװנט-שולע" בײם „תרבות"

אונזערע דאַמען װײזן אַרויס אַ שטײגנדע אַקטיװיטעט אינעם געזעלשאַפטלעכן געביט, אַז — מיר מענער מעגן זיך שעמען און נאָכטון זײער בײשפּיל. זײ האָבן דורכגעפירט די „טאָז" פאַראַנשטאַלטונגען מיט אַ גרױסן מאָראַלישן און מאַטעריעלן דערפאָלג, און איצט האָבן זײ אַרויסגעװיזן זײער פאַראינטערעסירונג לטובת דער אויספאַרײטערונג פון די אָװנט-קורסן, לטובת שאַפן די פאָגען פאַר פאַרװאַנדלען זײ אין נאָרמאַלע שולע אין װעלכער ביאַלע נויטיקט זיך אַזױ שטאַרק.

שבת איז פאָרגעקומען אַ פאַרזאַמלונג אונטערן פאָרזיץ פון פרוי צדעלמאַן װעגן אײנאָרדנען אַ פּ ס ח-פאַרװײלונג לטובת „תרבות". די פאַרזאַמלונג איז צאַלרײך באַזוכט געװאָרן און די רעזולטאַטן זענען געװען די, אַז סזענען גלײך געשאַפן געװאָרן די נויטיקע צאָל מענטשן אין די קאָמיסיעס אַרײן.

מאָנטאָג איז אונטערן פאָרזיץ פון פרוי יונגערמאַן פאָרגעקומען די זיצונג פון די קאָמיסיעס און פּרעזידיום, כדי צו פאַרטײלן די אַרבעט.

אויפן אָרט איז די אַרבעט צעטײלט געװאָרן אין זין פון ה' מיגדאַלס פאָרשלאַג, דאָס די דאַמען פאַרנעמען זיך מיט דער אינערלעכער אָרגאַניזאַציע פון באַל און די מענער מיט פאַרשפּרײטן בילעטן.

צװישן זיך האָבן זיך די דאַמען גלײך אײנגעטײלט מיט די פאַרשידענע זאַכן צום דערלעדיקן, זאַמלען פאַרן בופעט, טײלוױיזע דעקאָראַציע, באַדינען דעם בופעט, קאַסע א. ז. װ.

סאיז װערט אָנצוצװשטרײכן, דאָס די אַקציע האָט געפונען פאַרשטענדעניש אין אַ ל ע קרײזן פון ביאַלע.

גרױס אויפמערקזאַמקײט האָט אויך אַרויסגערופן דער ליבעטװירדיקער אופן פון פירן דעם פאָרזיץ דורך מאַדאַם יונגערמאַן און דאָס איבערנעמען אַ גרױסן טײל בופעט-אַרבעט דורך דער מאַדאַם שרה זוּבערמאַן. אַלע אָנװעזנדע דאַמען האָבן אויסער זײער מיט-אַרבעט גלײך דעקלאַרירט זײערע באַשטײערונגען „אין נאַטור" לטובת דעם בופעט.

סאיז צו האָפן, דאָס די מענער װעלן זיך אין דעם פאַל נעמען אַ בײשפּיל פון די דאַמען און אויך װערן — געזעלשאַפטלעך אַקטיװ.

די פּסח-פאַרװײלונג זאָגט צו צו זײן אימפּאָזאַנט.

פאַרשטײענדע אַלג. באַנק-פאַרזאַמלונג

די אַלגעמײנע פאַרזאַמלונג פון דער „פאָלקס-באַנק" װעלכע װעט פאָרקומען דעם ערשטן טאָג חול-המועד, האָט שוין אַרויסגערופן אַן אינטערעס צװישן די פאַרשידענע קרײזן פון די מיטגלידער.

דאָס מאָל װעלן אין דער באַנק-לײטונג אײנגײן געװיסע ענדערונגען.

סאיז שוין כמעט ,װי אַ באַשלאָסענע זאַך, אַז אײנער פון ראַט, װעלכער האָט אַביטל געזינדיקט אין ענין אָריענטאַציע און באַזוכן די זיצונגען װעט מער נישט געװײלט װערן. זײן אָרט זאָל פאַרנעמען אַ יונגערמאַן, װעלכער האָט געהאַט מער פאַרשטענדעניש פאַר געװיסע אַקציעס געפירטע אין שטאָט און אַזױ אַרום אַרויסגעװיזן זײן געזעלשאַפטלעכן כאַראַקטער.

אויך צװישן די פאַרטרעטער װעלן אײנגײן אײניקע ענדערונגען.

װעגן צוזאַמענשטעל פון דער פאַרװאַלטונג איז נאָך קײן פּאָזיטיװעס נישטאָ.

אַלג. פאַרזאַמ. פון סוחרים-פאַרײן

פאַריקן זונטאָג איז פאָרגעקומען אַ אַלגעמײנע פאַרזאַמלונג פון סוחרים-פאַרײן. סאיז אויסגעהערט געװאָרן אַ באַריכט פון דער טעטיקײט און סאיז אויסגעװײלט געװאָרן אַ נײע פאַרװאַלטונג.

זיצונג װעגן אַ װעד-הכשרות

זונטאָג איז פאָרגעקומען (נישט לויט דער איניציאַטיװ פון היגן מ"צ, װעלכער איז אײגנטלעך דערצו באַרופן) אַ זיצונג פון אײניקע פרומע ײדן, װעגן שאַפן אין ביאַלע אַ װעד הכשרות.

בעת דער זיצונג איז איבערגעגעבן געװאָרן סקאַנדאַליעזע פאַקטן פון דער כשרות-קאָנטראָלע אין די יאַטקעס, אַזוי צום בײשפּיל האָט אײן קצב (זײן נאָמען װעט מען נאָך פאַרעפנטלעכן מיט דער צײט) גאַנץ אײנפאַך גענומען און אַדויסגעװאָרפן דעם מנקר פון זײן יאַטקע צוגעבנדיק אים אַלס מתנה אַ פּאָר גוטע קללות.

די פאַרזאַמלטע האָבן דעם װעד-הכשרות געשאַפן. צװישן די אויפגאַבן פון װעד, װעט אויך זײן דאָס באַקעמפן דעם נישט באַגרינדעטן יקרות אויף כשר פלײש.

פון קרן קימת לישראל

די נאַציאָנאַל-פאָנד-קאָמיסיע טרעט צו צו אַן אינטענסיװע טעטיקײט לטובת דעם נאַצ.-פאָנד.

סװעלן געלײגט װערן ספּעציעל אַכט אויף די הרקות אין זײערע רעזולטאַטן. יעדן מאָנאַט װעלן פאַרעפנטלעכט װערן די נעמען פון די דרײ פושקע-באַזיצער אין װעלכן סזאַנען געװען די גרעסטע סומען אין פאַרלויף פון מאָנאַט.

אַקציע פאַר „ייװאָ"

סהאָט דאָ געװײלט אין „ייװאָ אָנגעלעגנהײט דער פון דאָרט באַפולמעכטיקטער ה' א. איװעניצקי.

דעם לעצטן האָבן צוגעהאָלפן אין זײן אויפגאַבע אײניקע אָנהענגער פון „ייװאָ" אין ביאַלע.

סאיז געזאַמלט געװאָרן אַ גרעסערע סומע לטובת דעם אינסטיטוט.

היגע קינאָס — יידן־ריין!..

ווי מיר ווערן געוווירן, האָט די די־רעקציע פון די פאַראייניקטע קינאָס „סטעלטשאַ" און „שוויאַטאָוויד" אָפּגעזאָגט פון זייער אַרבעט איר איינציקן יידישן אָנגעשטעלטן, דעם קינאָ־מעכאַניק א. ר..., די דאָזיקע קינאָס, וואָס ציען דעם גרעסטן טייל פון זייערע רווחים פון יידישע באַזוכער, האָבן נישט געקאָנט פאַרדייען, וואָס זיי געבן צו פאַרדינען איין און איינציקן יידישן אַר־בעטער און האָט אים באַזייטיקט.

די דירעקציע פון די קינאָס האָט ביי אים צוגענומען זיין אַרבעט, טראָץ דעם, וואָס ער איז אַן אויסגעצייכנטער פאַכמאַן און האָט זיין פליכט דערפילט מיט דער גרעסטער פינקטלעכקייט און איבערגעגעבנהייט.

די קינאָס, וואָס געניסן אַזויפיל פון יידן, האָבן אַזוי אַרום זיך באַפרייט פונם איינציקן ייד און זענען שוין גע־וואָרן צפל־שמונהדיק — יידן־ריין!

ציען רווחים פון אַ גאַנצער שטאָט יידן – יאָ, אָבער איין און איינציקן ייד לאָזן לעבן — נישט, בשום אופן נישט.

פילם־ידיעות

אינם נ"ר 5 פונם יידיש־פוילישן וואָ־כנשריפט „סטער" (זייט 7) לייענען מיר וועגן „נייע פוילישע פילמען, מאָנטירט אויף ראַסיסטישע יסודות, צום ביישפיל

„פלאַמיקע הערצער"

„Płomienne Serce"

מיר וועלן שוין אַלזאָ מיט מזל אויך האָבן אַ ריין־אַרישן פילם, און עכט כשרן און יידן־ריינעם פילם, וואָס וועט דערפרייען די גאַרמהאַרציקע אַריער. געדענקט אַלזאָ, אַז דער פילם „Pło־mienne serca" איז אַ פוילישער, מאָנטירט אויף ראַסיסטישע יסודות.

געדענקט: **אויף ראַסיסטישע יסודות.**

„פרייטאָג ־ אָוונטן"

די איינגעאָרדנטע דורך דער ציוניס־טישער אָרגאַניזאַציע „פרייטאָג־אָוונטן„ ענטוויקלען זער גוט. די צאָל באַזו־כערס שטייגן כסדר. די „אָוונטן" גיבן אַ מעגלעכקייט דער יוגנט, וואָס פאַר־נעמט זיך נישט מיט ברידזש און פאָקער צו נעמען אַ וואָרט איבער אַ רייע אַקטועלע פראָבלעמען.

די „אָוונטן" זענען אויך אַ שולע פאַר די, וועלכע וועלן זיך אין דער צוקונפט אַרויסרוקן אויפן ערשטן אָרט אין אונזער געזעלשאַפטלעך לעבן.

די דורכגעפירטע דיסקוסיעס האָבן באַוויזן, דאָס צווישן דער יוגנט איז דאָ אַזעלכע, וואָס קענען גאַנץ דרייסט נעמען אַ וואָרט בעת גרעסערע פאַר־אַנטשטאַלטונגען. סאיז ווערט אונטער־צושטרייכן די אַרויסטרעטונגען פון יוגנטלעכן שלום קרייזעלמאַן. זיין רעדן צייכנט זיך אויס מיט קענען און וויסן דעם באַהאַנדלטן ענין, אַ שאָד נאָר וואָס ער איז נאָך אַביסל שרעקעוודיק אין רעדן.

סאיז ווינטשנסווערט, דאָס צום אינ־האַלט פון זיין רעדן זאָל נאָך צוקומען די שיינע פאָרם.

דעם לעצטן „אָוונט" האָט אויסגעפילט אַ רייע אַקטועלע טעמען פון לויפנדן לעבן. די פאָרזעצונג פון לעצטן אָוונט קומט פאַר היינט 8.30.

איינגאַנג פריי פאַר אַלע.

אויף יום ־ טוב

סוועטר צוגעגרייט אויפן ערשטן טאָג פסח 2 נ. מ. ל. שעלאַרישע שמועסן ... רעספּעקטעוו ביכער.

אַ נייער ביכער־איינקויף אין „תרבות"

די ביבליאָטעק „תרבות" האָט איינ־געקויפט נייע ביכער, וועלכע וועלן שוין אין די נאָענטסטע וואָכן אַרויסגעגעבן ווערן צום לייענען.

פרינציפיעלער אורטייל וועגן „זאַיענטשעס" פאַרן אומזאָץ־שטייער

אין די געריכטן קומען זער אָפט פאָר פּראָצעסן וועגן סכסוכים צווישן שטייער־צאָלער מיטן שטייער־אַמט.

גאַנץ אָפט מאַכט מען עקזעקוציעס פאַר אומזאָץ־שטייער אויף זאַכן, וואָס געהערן נישט צום שטייער־צאָלער, נאָר צו אַנדערע פּערזאָנען און געפינען זיך בעת דער „זאַיענטשע" אין לאָקאַל פון דער אונטערנעמונג.

אַ קאָמפּלעט פון 7 ריכטער פון העכסטן געריכט האָט לעצטנס אַרויס־געטראָגן אַ פרינציפיעלן אורטייל אַז:

דער פאַרשוס, וואָס עס דינט דעם שולדיקן פאַדאַטעק פון גאַנצן באַוועג־לעכן פאַרמעגן, וואָס געהערט צו דער אונטערנעמונג, איז חל אויף אַלע באַ־וועגלעכע סחורות און זאַכן, וואָס גע־פינען זיך אין לאָקאַל פון דער אונ־טערנעמונג, זאָגאַר ווען זיי זיי געהערן צו אַ דריטער פּערזאָן.

פון דעם אורטייל איז צו זען, אַז אויב אין דער אונטערנעמונג געפינען זיך זאַכן וואָס ווערן באַנוצט אין דער אונטער־יעמונג, ווי מאַשינען, סחורה, איינריכטונג, וועקצייג און זיי געהערן נישט צום שולדיקן פון די שטייערן נאָר צו אַן אַנדערע פּערזאָן קאָן מען פונדעסטוועגן די זאַכן פאַרנעמען פאַרן אומזאָץ־שטייער.

דער דאָזיקער אורטייל איז גילטיק פונקט ווי אַ געזעץ, ווייל ער איז אַרויס־געטראָגן געוואָרן דורך 7 ריכטער.

אויב עס אינטערעסירט וויסט!

דער הנחה־צירקולאַר נר. 28 (מאַי 1936) פון מיניסטעריום פאַר האַנדל און אינדוסטרי עמפעלט אַלע האַנטווערקער קאַמערן אויפן שטח פון געוועז. רוסישן געביט צוצולאָזן צום געזעלן־עקזאַמען אַלע קאַנדידאַטן אין עלטער פון 18 יאָר וואָס ווילן זיך מעלדן צום עקזאַמען ביזן 30־טן יוני 1937. צולאָזן צום עק־זאַמען דאַרף מען אַלע קאַנדידאַטן, אומאָפהענגיק דערפון צי זיי האָבן דורכ־געמאַכט די לער ביי דיפּלאָמירטע מייס־טערס אדער ביי האַנטווערקער, וואָס באַזיצן בלויז האַנטווערקער־קאַרטן.

אַ גאַסט אין אַ האָטעל קען איינגעמעלדן ווערן אין משך פון 24 שעה

ווו באַוווסט, ווערט אַראָפּגענומען אַ ספּעציעלער שטייער פון יעדן צימער אין אַ האָטעל, וואָס ווערט באַוווינט דורך אַ גאַסט. דער דאָזיקער שטייער גייט לטובת די מאַגיסטראַטן.

לויטן געזעץ דאַרף מען אַ גאַסט אין האָטעל איינמעלדן אין משך פון 24 שעה דאַקעגן די מאַגיסטראַטן פלעגן פאָדערן, אַז דער גאַסט מוז זיין פאַרשריבן אין מעלדונגס־בוך תיכף ווי ער קומט אין האָטעל.

דאָס העכסטע געריכט האָט פּרינ־ציפּיעל באַשלאָסן, אַז דאָס איינמעלדן דאַרף פאָרקומען אין משך פון 24 שעה.

די לאָטעריע באַקומט אַ נייעם נאָמען

עס גייט איצט אַריין אין קראַפט אַ נייער סטאַטוט פון דער מלוכה־לאָטעריע. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט איצט די דאָזיקע אינסטיטוציע געטוישט איר נאָמען אויף „מלוכישער לאָטעריי־מאָנאָ־פּאָל".

פון דער אַדמיניסטראַציע

דער נומער 10 פון „ב. וואָכנבלאַט" איז צוליב אַ סיבה וערשיגען בלויז אַלס קליינע אויסגאַבע און איז נישט פונאַנדערגעשיקט געוואָרן.

גלייכצייטיק מעלדן דאָס אַנאָנסן און גראַטולאַציעס פאַרן „ביאַלער־וואָכנבלאַט" נעמט אָן די דרוקעריי „עקספּרעס" פּילסודסקיעגאָ 6.

KOMUNIKAT

„Urząd Pocztowo- Telekomunikacyjny Biała Podlaska uprzejmie podaje do wiadomości P. T. Kljenteli, że w związku ze zbliżającymi się świętami Wielkiejnocy i przewidywanym zwiększeniem się ruchu na Poczcie, w okresie od 20 do 27 marca r. b. paczki przyjmowane będą w okienkach Nr. 3 i 5. ponadto po godzinach urzędowych t. j. od 12 do 15-ej i od 18 do 24-ej, okienko Nr. 6 przyjmować będzie paczki żywnościowe.

W niedzielę przedświąteczną t. j. dnia 21 marca od godz. 9 do 11-ej i od 16 do 18-ej czynne będą okienka Nr. 1 — wszystkie obroty pieniężne i Nr. 5 — paczki."

Naczelnik Urzędu

(–) **Barczyński.**

לאה צוקערמאַן — ביאַלע־פּאָדל. **פּנחס קליינמאַן** — חלאָדאָווע

חתונה געהאַט

ביאַלע־פּאָדל., דעם 12־טן מערץ.

דער פאַמיליע צוקערמאַן!

צו דער חתונה פון זייער טעכטערל לאה — מזל־טוב

בעני באַרענשטיין.
פאַמיליע ליכטענבוים.

אונזער ליבער טעכטערל לאה׳לע
צו דיין חתונה מיט ה׳ פּנחס קליינ־מאַן ווונטשן מיר אַ האַרציקן מז"ט
און פיל נחת
עלטערן, באָבע, און שוועסטער
צוקערמאַן.

לאה און פּנחס!
אויף אייער לעבנס־וועג ווינטשן מיר גליק און צופרידנהייט. די עלטערן — פיל נחת
גיטל. שייווע, רחל, סאשע.

אונזער ליבן זון פּנחס!
צו דיין חתונה מיט פרל׳ לאה צוקער־מאַן ווונטשן אַ גליקלעכע צוקונפט
עלטערן, שוועסטער, ברודער,
און זיידע קליינמאַן.
פאַמיליע צוקער (תל־אביב).

ל א ה!
צו דיין חתונה מיט ה׳ פּנחס קליינ־מאַן — אונזערע האַרציקסטע ווונטשן
די עלטערן — אַסך נחת
שוועסטער ראָזענבוים.
שוועסטער ווינשטיין.

צו דער חתונה פון לאה צוקערמאַן
מיט ה, פּנחס קליינמאַן
ווונטשט אַ האַרציקן מז"ט די עלטערן
פיל נחת
ראָטענבערג און פאַמיליע.

ל א ה!
אונזערע האַרציקסטע גליקווונטשן
צו דיין חתונה מיט ה׳ פּנחס קליינמאַן
די עלטערן — פיל נחת
שוועסטערן גאָלדשטיין, קאַליכשטיין.

צו דער חתונה פון פרל׳ לאה צוקער־מאַן מיט ה׳ פּנחס קליינמאַן די האַר־ציקסטע ווונטשן שיקן
מינדל און שפרה ריכטער.

צו דער חתונה פון פרל׳ צוקעראַן
מיט פּנחס קליינמאַן אונזערע בעסטע גליקווונטשן די עלטערן — פיל נחת
בולקאָווסטיין, פישמאַן.

לאה!
צו דיין חתונה מיט ה׳ קליינמאַן — אונזערע בעסטע גליקווונטשן
חוה ליבערמאַן. רבקה ווישניע.

ל א ה!
צו דיין חתונה מיט ה׳ פּנחס קליינ־מאַן ווונטשן מיר דיר פיל גליק
די עלטערן — פיל נחת
בלומה און יוכבד.

אונזער ליבן זון, ברידער און איניקל אהרן צו זיין חתונה מיט פייגע זוסמאַן אַ האַרציקן מזל־טוב און אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן ווינטשן
עלטערן, באָבע, ברידער און שוועסטער ראָדזינעק.

פייגע און אהרן!
צו אייער חתונה — אונזערע בעסטע ווונטשן
י. אוטשען און פרוי.

אהרן און פייגע!
צו אייער חתונה — אונזער האַרציק־סטע ווונטשן, די עלטערן — אַסך נחת
מאַניע, משה, חוה׳לע.

צו דער חתונה פון ה׳ אהרן ראָדזי־נעק מיט פרל׳ פייגע זוסמאַן —
אונזערע האַרציקסטע ווונטשן, די עלטערן — אַסך נחת
שלמה האָפּפער און פאַמיליע.
י. גולדצווייג און פרוי.

אהרן און פייגע!
צו אייער חתונה — אונזערע בעסטע גליקווונטשן, די עלטערן — פיל נחת
פאַמיליע קראַמאַרזש.
נאַרטמאַן, פרעטער.

לידידנו מר אהרן רדזינק לרגלי חתונתו עם ב"ג מרת פיגה זוסמן מברכים אנו ברכת מזל־טוב
יצחק שטערן ורעיתו.
איטקע גליקסבערג.

צו דער חתונה פון אהרן ראָדזינעק
מיט פרל׳ פייגע ווינטשן מיר זיי מזל־טוב, די עלטערן — פיל נחת
עדזיע מאַנעס ראָדזינעק און קינד.

צו דער חתונה פון אונזער שוועסטער און שוועגערין פייגעלע ווינטשן מירגליק
אסתר אליעזר קאַרצינעל (וואַרשע).

— כמעט סענסאַציאָנעל —

דאָס ערשטע מאָל אין ביאַלער לעבן וועלן 4־יעריקער קינדער אַרויסטרעטן אין העברעאיש אויף דער

פאָרשטעלונג

וועלכע קומט פאָר **פסח** דעם **28** ד. ח. איינגעאָרדנט דורך דער פרעבל־שולע פון פרוי **שוכשניידער** ל.

דער פּראָגראַם רייך און באַוווּנדערונגס ממש

קומט און באַוווּנדערט! קומט און באַוווּנדערט!

צו דער חתונה פון לאה צוקערמאַן
מיט ה׳ פּנחס קליינמאַן ווינטשן מיר אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן די עלטערן — פיל נחת
ברכה גרינבערג, רחל גאָלדשמידט.

אונזער ליבפרשוועסטער און שוואָגער פישמאַן (תל־אביב)!
צום געבורט פון אייער **זונעלע** —
אַ האַרציקן מזל־טוב און אַ גרינגע דערציונג ווינטשן:
די ברידער, שוועסטער און שוועגערינס זוברמאַן און קינדער.
ברידער, שוועגערין (וואָלטשין).

חיה שרה און זאב!
צום געבורט פון אייער זונעלע
ווינטשן מיר אייך אַ גרינגע דערציונג
און אַסך נחת
פאַמיליע פלאַט, איטקע און אלחנן.

לנשואי חברתנו דבורה פּאָלאַניעצקי
עם מר ברוך זונשיין
אנחנו מאחלים את ברכתנו חלבבית
ברכת מזל־טוב
ביילה, שיינה, ברכה.

צו דער חתונה פון פרל׳ פּאָלאַניעצקי
מיט ה׳ ברוך זונשיין — מז"ט
די עלטערן — פיל נחת
קראַמאַרזש.

דבורה!
צו דיין חתונה מיט ברוך זונשיין —
אַ גליקלעכע צוקונפט ווינטשן
שרה קאַהן, חוה קאַוע.

צו דער חתונה פון פרל׳ רייכל גרינ־שטיין מיט ה׳ מאיר בליי
וועלכע איז פאָרגעקומען אין סאַן־פּאַולאָ דעם 27. II 1937 י.
— אונזערע האַרציקסטע ווונטשן
עלטערן גרינשטיין און שוועסטער שיינע

צו דער חתונה פון רייכל גרינשטיין
מיט ה׳ מאיר בליי — סאַן־פּאַולאָ
אונזערע האַרציקסטע וויגטשן
גבריאל לייב גרינשטיין און פרוי ביאַלע.
טויבע, הינך וואַרשע.

חנה לעווינזאָן — נחום ווינבערג

חתונה־געהאַט

ביאַלע, דעם 13־טן מערץ.

אונזערע ליבע קינדער חנה און נחום!
צו אייער חתונה ווונטשן מיר פיל גליק און צופרידנהייט
עלטערן, שוועסטער און ברידער
לעווינזאָן, ווינבערג.

צו די תנאים פון אונזער קוזינקע מנוחה קאַראַליק מיט ה׳ אהרן שולמאַן
ווונשט אַ גליקלעכע צוקונפט
פאַמיליע און אברהם קאַראַליק.

אַמביליקסטן, אַמרעצעלסטן איז צו קויפן אַלערהאַנט פאַרב אַרטיקלען און דיקטן ביי **ל. ווינבערג** פּיערעצקע גאַס 13 נאָר דאָרט איז אַמסאָלידסטן

די לאַנג יעריקע פירמע

פ. לידזבאַרסקי

פרייהייטס־פּלאַץ 21

מאַכט באַקאַנט אַז מיר באַזיצן אַ גרויס — אויסוואַל פון —

עמאַליע, גלאָז. און פּאָרצעליי

ערב יו"ט ספּעציעל 10% ביליקער.

צו דער חתונה פון אונזער ליבן זון און ברודער חיים שמואל מיט פרל׳ חיה קראַשינסקא ווינטשן מיר אַ האַר־ציקן מזל־טוב און אַ גליקלעכן צוזאַמענ־לעבן
צבי ליבערמאַן און פאַמיליע.

צו דער חתונה פון ליבן קוזין חיים שמואל לעדערמאַן ווינטשן מיר די יינגע פּאָר אַ גליקלעך צוזאַמענלעבן
די עלטערן — פיל נחת
שרה, אברהם און נחמן עולמאַן.
דאָבע לעדערמאַן.

Redaktor wydawca: Chaim D. Miodek
Druk. „Express", Biała-Podlaska, Piłsudskiego 6.